

KAUCJA AKTORYCZNA

KAUCJA AKTORYCZNA – ART. 1119-1128 KPC

- ✘ Artykuły 1119–1128 KPC regulują instytucję tzw. kaucji aktorycznej, czyli **kaucji na zabezpieczenie przyszłych kosztów procesu**, którą na żądanie pozwanego ma obowiązek złożyć powód **pod rygorem odrzucenia pozwu lub środka odwoławczego** (art. 1124 § 3 KPC).
- ✘ Odpowiednie stosowanie art. 1119–1127 KPC do postępowania nieprocesowego (art. 1128) -> nie odnosi się do przypadków wszczęcia postępowania nieprocesowego z urzędu!

DOPUSZCZALNOŚĆ KAUCJI

- ✘ Warunkiem dopuszczalności zgłoszenia takiego żądania przez pozwanego jest to, aby:
 - powód nie miał miejsca zamieszkania lub zwykłego pobytu albo siedziby w Rzeczypospolitej Polskiej lub innym państwie członkowskim Unii Europejskiej,
 - a ustawa nie wykluczała obowiązku jej złożenia.
- ✘ Regulacja ta jest niezależna od tego, czy pozwany jest obywatelem polskim albo czy sam ma miejsce zamieszkania lub zwykłego pobytu na terytorium Polski!
- ✘ Obecne brzmienie przepisu obowiązuje od 1.7.2009 r. -> do tego dnia pozwany miał możliwość żądania złożenia kaucji **od każdego cudzoziemca, niezależnie od miejsca jego zamieszkania, zwykłego pobytu lub siedziby.**
- ✘ Zmiana była wynikiem uznania przez ustawodawcę, że po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej art. 1119 KPC jest sprzeczny z art. 12 TWE (obecnie art. 18 TFUE), ustanawiającym **zakaz dyskryminacji ze względu na przynależność państwową.**

CEL ZABEZPIECZENIA

- ✘ Kaucja aktoryczna ma na celu **ochronę finansową pozwanego** na wypadek, gdyby sąd w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie nałożył na powoda przebywającego w innym państwie obowiązek poniesienia kosztów procesu, **których ściążnięcie na rzecz pozwanego byłoby utrudnione albo niewykonalne.**
- ✘ Argumentem uzasadniającym zobowiązanie powoda, który nie ma zamieszkania lub zwykłego pobytu albo siedziby na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, do ustanowienia zabezpieczenia kosztów procesu jest **obawa przed spodziewanymi trudnościami i kosztami,** jakie musiałby ponieść pozwany w obcym państwie w celu wykonania orzeczenia zasądzającego te koszty.

KAUCJA AKTORYCZNA

- ✘ Zgłoszenie żądania kaucji aktorycznej -> **co do zasady przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy** (np. jednocześnie w odpowiedzi na pozew zgłasza żądanie zabezpieczenia kosztów procesu)
- ✘ Możliwe późniejsze zgłoszenie! -> Art. 1121 § 2
- ✘ Wysokość i termin na złożenie kaucji oznacza sąd

- ✘ Od 1.1.2015 r. jest ona składana na rachunek depozytowy **Ministra Finansów** -> sąd może oznaczyć także inny sposób jej złożenia (np. złożenie papierów wartościowych)
- ✘ Zgłoszenie przez pozwanego wniosku o zabezpieczenie kosztów procesu w przepisany terminie **zwalnia go** od obowiązku składania wyjaśnień co do istoty sprawy przed rozstrzygnięciem tego wniosku (art. 1124 § 1 KPC) -> **to wyjątek od ogólnej reguły przewidzianej w art. 221 KPC** (pozwany nie może odmówić wdania się w spór co do istoty sprawy, chociaż wniósł zarzuty formalne)

PRZEDMIOT ZABEZPIECZENIA

- ✘ Przedmiotem zabezpieczenia kosztów procesu są **hipotetyczne koszty**, jakie może ponieść pozwany w związku z postępowaniem (art. 1123 § 1 KPC).
- ✘ Przy obliczaniu ich wysokości sąd powinien uwzględnić wysokość ponoszonych przez pozwanego kosztów sądowych w postaci opłat lub wydatków, a także koszty związane z wynagrodzeniem profesjonalnego pełnomocnika lub koszty związane z osobistym udziałem strony w postępowaniu (art. 98 KPC).

ZMIANA OKOLICZNOŚCI, ZASPOKOJENIE I WYDANIE KAUCJI

- ✘ Zmiana okoliczności faktycznych w toku postępowania -> sąd na wniosek powoda, po wysłuchaniu pozwanego, zwolni powoda od obowiązku zabezpieczenia kosztów i zarządzi zwrot złożonej kaucji (Art. 1125)
- ✘ Art. 1126.
- ✘ § 1. Sąd na wniosek pozwanego zarządzi **zaspokojenie z kaucji przyznanych mu kosztów.**
- ✘ § 2. Wniosek taki powinien być zgłoszony **w ciągu miesiąca** od uprawomocnienia się orzeczenia. Jeżeli wniosku nie zgłoszono, sąd po upływie tego terminu zarządzi wydanie kaucji powodowi na jego żądanie.
- ✘ § 3. Sąd zarządzi wydanie powodowi kaucji natychmiast po uprawomocnieniu się orzeczenia, **jeżeli pozwanemu kosztów nie przyznano.**

PIERWSZEŃSTWO ZASPOKOJENIA

- ✘ Pierwszeństwo zaspokojenia z kaucji złożonej przez powoda przysługuje pozwanemu przed wszystkimi innymi wierzycielami powoda (warunkiem zaspokojenia jest złożenie wniosku w terminie określonym w art. 1126 § 2) -> odnosi się to oczywiście do kosztów procesu z racji tego, że kaucja aktoryczna stanowi zabezpieczenie tych właśnie kosztów!